

4. Serkis, Zh.V., 2002. Pro orhanizatsiynu kul'turu zakladu osvity [On Organizational Culture of Education Institution]. Practical Psychology and Social Work, 9-10, pp. 4-9.
5. Skobleva, E.Y., 2010. Vysshee professyonal'noe obrazovanye kak ynstytutsyonal'naya sistema [Higher vocational education as an institutional system]. Bulletin of Astrakhan State Technical University. Series: Economy, 2, pp. 28-35.
6. Tovkanets', H.V. 2017. Formuvannya pedahohichnoyi kul'tury maybutn'oho pedahoha v umovakh modernizatsiyi: metodolohichnyy ta metodychnyy aspekty [Formation of pedagogical culture of the future teacher in modernization: methodological and methodical aspects]. Mukachevo: MSU Publishing Center.
7. Kharchenko, S.Ya. 2006. Sotsializatsiya ditey ta molodi v protsesi sotsial'no-pedahohichnoyi diyal'nosti: teoriya i praktyka [Socialization of children and youth in the process of socio-pedagogical activity: theory and practice]. Lugansk: Alma-Mater.
8. Shteynbakh, Kh. and Elenskyu, V. 2004. Psykholohyya zhynnennoho prostranstva [Psychology of living space]. Saint Petersburg.
9. Yaroshyn'ska, O. O. 2014. Osvitniy prostir vyshchoho navchal'noho zakladu yak kontynuuum proektuvannya osvityn'oho seredovyscha profesynoyi pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv [Educational space of a higher educational institution as a continuum of designing the educational environment for the professional training of future specialists]. Pedagogy of the formation of a creative person in higher and secondary schools, 35, pp. 558-567.
10. Yasvyn, V.A. 2001. Obrazovatel'naya sreda: ot modelyrovannya k proektyrovannya [Educational environment: from modeling to design]. Moscow: Meaning.
11. Kilmann R., Saxlon, M. J. and Serpa, R. 1986. Issues in Understanding and Changing Culture. California Management Review, p. 89.
12. Michon, C. and Stern, P. 1985. La dynamisation sociale. Paris: Éditions d'Organisation.
13. Parsons, T. 1956. A sociological approach to the theory of organizations. Administrative science quarterly, 1 (1), pp. 63-85.

В статті освітлені питання освітнього середовища та виховального простору коледжу та впливу їх на формування особистості спеціаліста. Зазначено, що в формуванні особистості визначальним стає організаційна культура освітнього закладу, тобто набір прийомів і правил рішення проблем зовнішньої адаптації та внутрішньої інтеграції працівників, правил, що випливають з минулого та підтверджують свою актуальність, система відносин, цінностей, правил, норм, традицій, знаків, установок, що визначають стратегію розвитку поведінки в різних умовах та обставинах. Здійснено аналіз виховальної роботи коледжу Закарпатського венгерського інституту ім. Ференца Ракоці II. Зроблено висновок, що освітнє середовище закладу вищої освіти як духовна спільнота виникає в міжпредметних взаємодіях і сприяє професійно-особистісному становленню майбутнього спеціаліста, стержнем якого є ціннісна спільнота та традиції ЗВО.

Ключові слова: організаційна культура, освітнє середовище, виховальне середовище, екологічний підхід, майбутній спеціаліст, педагог, заклад вищої освіти.

The article covers issues of the educational environment and college educational space and their influence on the formation of a specialist's personality. It is emphasized that the essence of the educational environment of a higher education institution is that it reflects the ideas and values of the modern post-industrial paradigm of education, includes the processes of development and self-development of the basic culture of the individual, teacher's pedagogical culture, reflects the peculiarities of their interaction. The educational environment of an educational institution is defined as a set of norms and rules that regulate and limit the relations between the leadership, teachers and students, as well as all groups of interested persons (higher authorities, parents, employers, social partners, etc.). The educational environment becomes a factor in ensuring the formation of a culture of professional activity, moral and spiritual values, the development of abilities, the use of knowledge, skills and abilities in society. Educational actions taking into account the environmental approach are aimed at bringing characteristics of the innovative educational environment in accordance with the purposes of formation of pedagogical culture among students - future teachers. It is emphasized that in the formation of personality organizational culture of an educational institution becomes decisive, that is, a set of methods and rules for solving problems of external adaptation and internal integration of workers, rules that justified themselves in the past and confirmed their relevance, the system of relations, values, rules, norms, signs, installations that determine the strategy of behavior in different conditions and circumstances. The educational work of the College of Transcarpathian Hungarian Institute named after Ferenc Rakoczi II (Berehove, Transcarpathian region) was analyzed, aimed at orientation of future specialists, in particular students of the specialty "Social Work", on the assimilation of moral humanistic values and their management in their life and future professional activities. It is concluded that the educational environment of the institution of higher education as a spiritual community appears in the interpersonal interaction and promotes the professional and personal formation of the future specialist whose core is the value community and the traditions of a higher education institution.

Key words: organizational culture, educational environment, educational space, environmental approach, future specialist, teacher, institution of higher education.

УДК 373.2:745/749:331.54

DOI 10.31339/2413-3329-2019-1(9)-151-154

Михайлова Катерина Василівна,

старший викладач;

Микуліна Антоніна Костянтинівна,

старший викладач,

Мукачівський державний університет, м. Мукачеве

ТРУДОВЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЇХ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ

У статті висвітлено проблему трудового виховання дошкільників та особливості розвитку у них трудової діяльності як передумови професійного самовизначення, розкрито роль дошкільного закладу з формування у дітей уявлень про різні професії дорослих, їх цінність та значення в суспільному житті. Охарактеризовано поняття «трудова виховання», «трудова діяльність», «соціальна значимість праці», етапи формування інтересу до праці дорослих.

Ключові слова: трудова виховання, трудова діяльність, трудові вміння і навички, професії дорослих, суспільна значимість праці, соціальний досвід, працелюбність.

Постановка проблеми. Життєдіяльність будь-якого суспільства визначається тим, як воно забезпечує своє майбутнє. Одним із цінностей, що передаються від покоління до покоління, є виховання, яке визначає перспективи розвитку суспільства. Українському народові притаманні працелюбність, особлива повага до праці, тому дуже важливо, щоб дитина опановувала трудовою діяльністю з раннього віку.

Одним із важливих завдань трудового виховання в дошкільному дитинстві є формування у дітей уявлень про професії людей, виховання інтересу й позитивного ставлення до праці дорослих, шанобливого ставлення до її результатів на основі знання й розуміння їх суспільного значення; виховання поваги до людини – трудівника, прагнення наслідувати її у власній трудовій діяльності, прагнучи до здобуття в майбутньому певної професії [5, с. 54].

Як відомо, найсильнішим стимулом до діяльності є цікавість. Тому педагогу необхідно знати психолого-педагогічні особливості розвитку у дітей інтересу до праці дорослих. Діти вже в дошкільному віці повинні мати уявлення, що в суспільстві живуть люди різних професій, що кожен з них, займаючись якоюсь певною цікавою справою, примножує матеріальні та духовні блага в суспільстві, що люди різних професій шановані і потрібні в суспільстві. Проблема формування уявлень у дошкільників про професії, пошук нових способів підтримки та розвитку в дошкільнят інтересу до праці сьогодні є актуальною і потребує подальшого вивчення.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. У народній педагогіці та психолого-педагогічній науці накопичений значний теоретичний матеріал із проблеми трудового виховання дітей дошкільного віку, яку досліджували корифеї класичної педагогіки (К. Ушинський, А. Макаренко, В. Сухомлинський та ін.) сучасні педагоги (З. Борисова, Г. Беленька, Т. Введеньська, А. Калуська, Т. Поніманська, М. Машовець та ін.). К. Ушинський наголошував, що саме в праці можливо сформувати у дитини високі моральні якості, праця є важливим засобом морального виховання, «якщо зникне праця – зникне мораль» [7, с. 116].

Сучасні педагоги З. Борисова та Т. Введеньська працювали над проблемою основних видів та форм організації дитячої праці, питанням ознайомлення дітей з працею дорослих та формування перших уявлень про професії. Г. Беленька досліджувала питання раціональної організації дитячої праці, тобто «культури праці» [2, с. 24]. У дослідженнях М. Машовець розкриваються умови ефективності педагогічного процесу в дитячому садку, що передбачає тісний взаємозв'язок і наступність у виховній роботі дошкільного закладу та школи. Вона вважає, що дитяча праця є чинником виховання у дошкільників громадянських якостей, а також основою формування самостійності, відповідальності, здатності до самооцінки та ініціативності [8, с. 8]. Як наголошується у народній педагогіці, праця у дошкільному дитинстві є засобом виховання дітей, проте з самого раннього віку ми повинні формувати у дітей трудову діяльність як передумову професійного визначення, якщо хочемо виховати справжнього трудівника нового українського суспільства.

Мета статті: теоретично обґрунтувати сутність поняття «трудове виховання» та розкрити педагогічні умови формування у дошкільників шанобливого ставлення до людей різних професій, трудової діяльності як передумови професійного самовизначення.

Результати дослідження. Значення трудового виховання важко переоцінити. Адже, чим частіше дитина залучається до трудової діяльності, тим швидше вона набуває соціального досвіду, життєвої компетентності. «Трудову діяльність можна кваліфікувати за формою прояву як розвинену за умови, що дитина може пояснити, що вона хоче змайструвати, характеризується самостійною та цілеспрямованою активністю, вміє користуватися основними видами знарядь праці, поводитись організовано, знає, як економно витрачати матеріал, вміє організувати свій робочий час, оптимально ставитися до труднощів (не капризує), не поспішає по допомогу, а варіює власні пошукові зусилля, домагається високих стандартів якості, здатна виявляти й виправляти помилки, вносити

корективи, об'єктивно оцінювати зроблене» [1, с. 85].

Основним структурним компонентом трудової діяльності є практичні дії, завдяки яким дитина вступає у безпосередні контакти з навколишнім світом, виявляє активність і ініціативу. З віком діяльність дитини урізноманітнюється, що позначається на її інтересах, пізнавальній діяльності. Праця приваблює дитину своїм змістом, розвиває її здібності, створює передумови для радісних відчуттів, включає у певні трудові стосунки, сприяє її залученню до світу дорослих [6, с. 24].

Позитивний вплив різних видів трудової діяльності на розвиток дитини залежить від методів педагогічного керівництва ними. Праця повинна бути організованою так, щоб дитина не лише набувала нових умінь, у неї формувалось позитивне ставлення до праці дорослих, вироблялись суспільні мотиви власної трудової діяльності, самостійність, об'єктивна самооцінка, тобто щоб вона зростала працюючою особистістю.

Вивчення досвіду роботи дошкільних закладів міста Мукачева та передового педагогічного досвіду показує, що інтерес до різних видів праці виникає в дітей уже під час прогулянок та екскурсій на будівельні майданчики, до магазинів, музеїв, у ході спостережень за роботою дорослих, зустрічей із батьками – представниками різних професій, у процесі виконання нових трудових дій тощо. Та ця зацікавленість, як правило, спочатку поверхова, безпосередня: малюків приваблюють новизна робочого місця, інвентарю, окремі моменти праці. Здебільшого така цікавість буває нестійкою, нетривалою. А пізнавальний інтерес до трудової діяльності проявляється в прагненні оволодіти спеціальними знаннями про неї, набути практичних умінь та навичок, пов'язаних саме з цим видом діяльності.

Як свідчать дослідження, формування у старших дошкільнят інтересу до праці (з урахуванням сприятливих психолого-педагогічних умов) проходить у своєму розвитку чотири етапи: на першому етапі в дітей виникає споглядальний інтерес (цікаві повідомлення, розповідь вихователя чи його бесіда з малюками про певні трудові дії, показ їх; читання відповідних художніх творів тощо); другий етап характеризується виникненням споглядально-дійового інтересу (дошкільнят зацікавлює новий вид праці, розповідь педагога про професії); на третьому етапі у дошкільнят з'являється дієво-пізнавальний інтерес (намагання осягнути сутність трудового процесу, набути практичних умінь, оцінити результати своєї діяльності, проаналізувати власні успіхи чи невдачі, виявити їх причини); на четвертому етапі формується пізнавально-творчий інтерес (пошук оптимальних варіантів застосування конкретних дій у грі, повсякденному житті) [3, с. 14].

Щоб підтримувати в дітей інтерес до праці на різних етапах його формування, варто застосовувати різноманітні методи та прийоми зацікавлення. Причому слід водночас використовувати розумові (мислительні), сенсорні (сприймальні), рухові (психомоторні) та вольові процеси дитини. Не варто забувати й про забезпечення гуманного підходу до організації та педагогічного керівництва посиленою працею дошкільнят. Необхідно створювати умови для того, щоб виконання трудових дій викликало у дітей почуття задоволення, радості, сприяло формуванню в них основ особистісної культури, розвиткові індивідуальних інтересів, уподобань та здібностей.

Одне із завдань вихователя в процесі формування пізнавального інтересу до праці – доступно розкривати дітям її роль у житті та здоров'ї людини, підводити їх до самостійних висновків про корисність, суспільну значущість праці, взаємозалежність різних її видів. Найкраще це робити на прикладі виконання представниками різних професій своїх трудових обов'язків.

Основним серед цих методів є безпосереднє спостереження за працею дорослих. Поряд із спостереженням використовуються також і екскурсії. Вони проводяться як у самому дитячому садку (наприклад, екскурсія на кухню, до кабінету лікаря), так і за його межами (на будівельний майданчик, до супермаркету, на виробництво, бібліотеку тощо).

Набуті дітьми знання, уявлення під час спостережень,

екскурсії вимагають уточнення і систематизації. З цією метою вихователь проводить з дітьми бесіди на теми: «Хто якою працею зайнятий у дитячому садку?», «Як ми допомагаємо нашій няні?», «Як ми допомагаємо мамі?», «Що робить садівник на ділянці?» тощо.

Серед словесних методів ознайомлення дітей із працею дорослих значне місце посідає читання й переказування художніх творів (оповідання, вірші, казки). У своїй роботі ми використали твори С. Маршака «Звідки стіл прийшов?», «Пошта», С. Михалкова «А що у вас?», «Дядя Стьопа», В. Маяковського «Ким бути?», О. Донченка «Голубий гвинтик», І. Неходи «Мій тато на заводі», С. Баруздіна «Хто буде цей дім?» та ін., які дають дітям уявлення і знання про різні види праці дорослих, виховують у них повагу до людей праці, створюють можливість ознайомити їх з такими видами праці, які вони не можуть безпосередньо спостерігати.

Діти із задоволенням слухали ці твори, вступали в полеміку про суспільну значимість різних професій. Визначали героїв творів різних професій таких, як: доктор Айболит, шарманщик Карло, листоноша Печкін із села Простоквашино, мільйонер дядя Стьопа тощо.

Після спостережень та екскурсій, як виявилось, доцільно провести розгляд відповідних картин та перегляд діафільмів. Такі серії, як «Картини для дитячих садків» (Е. Радіна, Л. Пеньєвська, О. Соловійова), «Картини для дитячих садків сільської місцевості» (О. Соловійова, О. Громова), «Картини з навколишнього життя» (Г. Головань, В. Крушинська, Л. Остапович), «Картини для розвитку дітей дошкільного віку» (Н. Зеленко), «Професії твоїх батьків» (Л. Артемова) та ін. можуть бути широко використані у виховній роботі з дітьми. Крім того, вихователь для ознайомлення дітей з працею дорослих може використати ілюстрації з дитячих журналів, фотографії. Можна запропонувати дітям розказати, хто працює у приміщенні під кожною вивіскою «Школа», «Банк», «Ательє», «Лікарня», «Перукарня», «Кафе», «Магазин», «Аптека» тощо. Діти старшої групи не лише називають професії (вчитель, банкір, продавець, аптекар, офіціант, лікар, швачка та ін., а й розкривають професійно важливі якості, притаманні тій чи іншій професії: спостережливість, товариськість, вміння працювати з людьми, уважність тощо. Так у дітей формується уявлення про суспільну необхідність професій, їхній взаємозв'язок.

Проаналізувавши психолого-педагогічну літературу з проблеми дослідження, можна з упевненістю сказати, що гра – найбільш доступний для дітей вид діяльності, спосіб переробки отриманих з навколишнього світу знань, вражень. Дитячі ігри надзвичайно різноманітні за характером, змістом, організацією, тому дуже важко їх класифікувати. Так, виділяють: предметні; творчі (сюжетно-рольові; будівельні; ігри-жарту; режисерські; ігри з правилами: рухливі (спортивні); дидактичні (пізнавальні).

А. Запорожець, оцінюючи роль дидактичної гри, підкреслював: «Нам необхідно досягти того, щоб дидактична гра була не тільки формою засвоєння окремих знань і вмінь, але і сприяла б загальному розвитку дитини» [7, с. 162].

Таким чином, дидактична гра, з одного боку, розглядається як засіб інтелектуального розвитку дитини, засіб розвитку пізнавальних психічних процесів, з іншого боку, як ігрова форма навчання, яка, як відомо, досить активно застосовується на початкових етапах навчання, тобто в дошкільному віці. Доцільно використовувати такі ігри: «Кому що потрібно для роботи», «Вігадай, що ми робимо» (показ трудових дій). Вони дають можливість в емоційній формі уточнити й закріпити уявлення дітей про різні види праці.

Для організації творчих ігор (будівельних, сюжетно-рольових та ін.) важливо закріплювати та узагальнювати уявлення про професії у дітей шляхом проведення індивідуальних і колективних бесід. Під час таких бесід з'ясовувати, які професії взагалі знайомі дітям (Хто буде нові будівлі? Хто шиє одяг? Хто вирощує хліб і овочі? Хто пече тістечка? Хто лікує людей? Хто навчає дітей? тощо.) Педагог сприяє розширенню і поглибленню знань дітей. Доцільно уточнити, що діти знають про процеси праці, знаряддя праці (Як люди будують будинки? Ким можна працювати

на будівництві, на фермерському господарстві, на швейній чи кондитерській фабриці? Які інструменти потрібні для роботи? Яка техніка використовується на будівництві, під час польових робіт? Для чого потрібні людині сучасні знаряддя праці?)

Формуючи активний інтерес до трудової діяльності дорослих, педагогу слід звернути увагу і на уявлення дітей про моральні якості людей певних професій (Яку користь приносять батьки своєю працею? Ким ти хочеш стати? Яку професію вибереш, коли підростеш? Чому тобі подобається ця професія? Для чого всі люди працюють? Чому кухар намагається приготувати смачну їжу, швачка пошити гарний одяг?).

Таку роботу можна проводити і під час організації ігор на іншу тему, так наприклад, гра «Лікарня». Під час екскурсії в поліклініку діти довідуються про вузькі лікарські професії: лікар – ларинголог, хірург, стоматолог, психіатр, травматолог, терапевт, гінеколог, дитячий лікар тощо. Діти вчаться визначати, яку допомогу дає хворим швидко допомога, лікувальне відділення тощо. Інтерес до праці дорослих викликають у дітей заняття «Землю красить сонце, а людину – праця», «Усі професії хороші – вибирай на смак», «З дитинства жити в праці» тощо.

У формуванні бажання та вміння старанно, сумлінно ставитися до трудових завдань значну роль відіграє педагогічна оцінка дитячої праці. Так, отримуючи позитивний результат, малюк переживає позитивні емоції, що заохочує його до подальших трудових зусиль, спонукає розширювати діапазон діяльності.

З-поміж усіх явищ суспільного життя праця вирізняється як особливий вид діяльності, спрямований на створення суспільно значущих результатів. Ознайомлюючи дітей з працею дорослих, педагог демонструє весь трудовий процес і конкретні результати, розкриває їх значення для задоволення потреб людей [4, с. 8]. У цей час важливо наголошувати на спрямованості трудового процесу на результат, чітко визначити його структуру: постановку мети, вибір матеріалу, необхідного обладнання, виконання послідовних трудових дій і отримання запланованого результату. Знання, здобуті в такій послідовності, з одного боку, забезпечують виникнення у дитини стійкого інтересу, позитивних емоцій, прагнення самій навчитися таке робити, тобто формують позитивне ставлення до праці дорослих та усвідомлення суспільно значущих мотивів, з другого – сприяють глибшому усвідомленню процесу опанування трудовою діяльністю.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

Ознайомлення з працею дорослих є одним із важливих засобів трудового виховання дошкільників. Важливим є формування уявлень про людину праці, її ставлення до праці, колективний характер праці. Важливо підтримувати інтерес дошкільнят до морального спрямування діяльності дорослих, звертати увагу на те, що вони намагаються старанно, якісно виконувати трудові завдання, узгоджувати свої дії. Щоб підтримувати у дітей інтерес до праці дорослих, варто застосовувати різноманітні методи та прийоми зацікавлення. Ефективними методами ознайомлення з працею дорослих може бути: безпосереднє спостереження за працею дорослих, екскурсії, бесіди, читання художніх творів, розповіді про різні професії, розгляд картин, ілюстрацій, розповідь про професії батьків, демонстрування діафільмів та кінофільмів, дидактичні ігри, розігрування ігрових ситуацій, використання загадок, прислів'їв, приказок, участь дітей у праці дорослих.

Закріплення знань про різні професії, їх значення і необхідність в житті людей доцільно здійснювати під час організації зображувальної, ігрової та трудової діяльності. Під час сюжетно-рольових ігор діти, виконуючи роль людей певних професій, творчо використовують набуті знання, у них формуються і вдосконалюються навички і уміння діяти відносно обраної ролі.

Наше дослідження не є повним і завершеним розв'язанням порушеної проблеми. Зважаючи на вікові та індивідуальні особливості розвитку дошкільників, перспективною є формування професійного самовизначення у дітей різних вікових груп, в сім'ях із різним виховним потенціалом тощо.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) : наук.кер. А.М. Богущ // Дошкільне виховання. – 2012. – № 9. – С. 4–19.
2. Беленька Г. Як ставляться діти до наших професій / Г. Беленька // Дошкільне виховання. – 2010. – № 6. – С. 24–26.
3. Бондаренко О. У світ професій... / О. Бондаренко // Дошкільне виховання. – 2009. – №12. – С. – 12–15.
4. Від інтересу до працьовитості // Дошкільне виховання. – 2008. – № 4. – С. 8–9.
5. Дитина: програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / за ред. Г.В. Белкіна, О.Л. Богініч та ін. – К.: Київський ун-т ім. Б.Грінченка, 2012. – 492 с.
6. Долинна О., Низковська О. Праця як засіб формування предметно-практичної компетенції дітей / О. Долинна, О. Низковська // Дошкільне виховання. – 2012. – № 9. – С.22–27
7. Лисенко Н.В. Педагогіка українського довкілля / Н.В. Лисенко, Н.Р. Кирата – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 360 с.
8. Машовець М. Даруємо радість праці / М. Машовець // Дошкільне виховання. – 2006. – № 5. – С. 7–9; № 6. – С. 10–11.

References

1. The basic component of preschool education (new edition): A.M. Bogush// Preschool education. – 2012. – No. 9. – P. 4 –19.
2. Belenka G. How are children to our profession /G. Belenka// Preschool education. – 2010. – No. 6. – P. 24 – 26.
3. Bondarenko O. In the world of professions ... /O. Bondarenko// Preschool education. – 2009. – No. 12. – P.12 –15.
4. From interest to hardworking /Preschool education. – 2008. – No.4. – P. 8–9.
5. Child: program of education and training of children from two to seven years / editor G.V. Belkina, O.L. Bohinich and others. – K.: Kyiv University by Boris Grinchenko, 2012. – 492 pp.
6. Dolinna O., Nizkovska O. Work as means of forming the subject-practical competence of children /O. Dolina, O. Nizkovska/ Preschool education. - 2012. - No. 9. - P.22-27
7. Lysenko N.V. Pedagogics of the Ukrainian environment / N.V. Lysenko, N.R. Kirata – K. : Publishing House "Word", 2010. – 360 p.
8. Mashovets M. Giving the joy from work / M. Mashovets // Preschool education. – 2006. – No.5. – P. 7–9; No.6. – P. 10–11.

В статтє освєщєна прѳблєма трѳдового воспитання дошкѳльнѳков и ѳсобенности формирѳвания у них трѳдовой дєятельности как прѳдпѳсылки прѳфессионального самоѳпределения; раскрѳята роль дошкѳльного учрєждения по формирѳванѳю у дєтєй прѳдставлений ѳ разных прѳфєссиях взрослых, их цєнность и значєние в ѳбщєственной жѳзнии. Такжє ѳхарактеризѳвано пѳнятия «трѳдовое воспитание», «трѳдовая дєятельность», «ѳциальная значимѳсть трѳда», «этапы формирѳвания интереса к трѳду взрослых».

Ключєвые слова: *трѳдовое воспитание, трѳдовая дєятельность, трѳдовыє умения и навыки, прѳфєссии дѳрѳслѳх, ѳбщєственная значимѳсть трѳда, ѳбщєственный ѳпыт, трѳдолѳбие.*

The article has outlined the problem of labor education of preschoolers and the peculiarities of their work development as a preconditions for professional self-determination; it has been revealed the role of pre-school educational establishments on the formation of children's ideas about different adults' professions, their value and importance in public life. Also it has been described the notion of "labor activity", "labor education", "social significance of work", stages of forming interest to the adults' work. While studying the researches on this problem and experience of work at preschool establishments, it has been discovered that the pedagogical conditions that ensure labor education in preschoolers is the creation of a proper development environment at a preschool educational establishment. Effective forms, methods and techniques to interest children in adults' work can be such as: direct observation of adult work, excursions, conversations, reading of artistic works, stories about various professions, review of paintings, illustrations, a story about parents' professions, demonstration of films and movies, didactic games, playing game situations, the usage of riddles, proverbs, sayings, the participation of children in the work of adults, etc. When organizing various activities it is advisable to consolidate knowledge about different professions, their importance and necessity in people's lives. The educators should also ensure a humane approach to the organization and pedagogical leadership of the pre-schoolers work, to create conditions for the child to be interested in the work of adults, to honor people of different professions, to know their social significance, to try to immit them, so that the fulfillment of labor actions cause the children a sense of pleasure, joy, contribute to the formation of the foundations of their personal culture, development of individual interests, preferences and abilities.

Key words: *labor education, labor activity, labor skills, social significance of labor, social experience, hardworking.*

УДК 378:37.011.3-051:37.016:502.2(045)
DOI 10.31339/2413-3329-2019-1(9)-154-157

Пинзєник Олена Мафтєвна,
кандидат педагогїчних наук, доцент,
Мукачївський державний унїверситет, м. Мукачєво
orcid/0000-0001-7224-941X

**ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СВІТОСПРИЙМАННЯ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДОЗНАВЧОГО ЦИКЛУ**

У статтї розглядаєтьсѳ прѳблєма використання гуманїтарного потенцїалу дисциплїн природознавчого циклу у прѳцєсї прѳфєсїйної пїдготовки майбутнїх фахївцїв дошкїльної ѳсвіти у контекстї ѳсобистїсно-цїннїсного навчання. Стан викладання дисциплїн природознавчого циклу, що прѳедбачєно прѳграмою пїдготовки фахївцїв дошкїльної ѳсвіти, вимагає уточнення специфїки формування естетичного свїтѳсприймання. Визначєно сутнїсть та прѳдѳумѳви естетико-гуманїтарного пїдходу до викладання дисциплїн природознавчого циклу.

Ключѳві слова: *дисциплїни природознавчого циклу, естетичне свїтѳсприймання, естетико-гуманїтарний пїдхїд, ѳсобистїсно-цїннїсне навчання.*

Пѳстановка прѳблєми. Реалїзацїя завдань реформування сучасної ѳсвіти прѳедбачє формування високого рївня сформѳванѳстї наукового та ѳсобистїсного компонентїв свїтогляду майбутнїх педагогїв. Стан викладання дисциплїн природознавчого

циклу, що прѳедбачєно прѳграмою пїдготовки фахївцїв дошкїльної ѳсвіти, вимагає уточнення специфїки формування естетичного свїтѳсприймання. Самє тому набувають важливого значєння дослїдження теоретикїв та практикїв педагогїчної науки, якї

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>